

Времеубежището, от което така силно имахме нужда

„Честит празник! Честито чудо на езика! – тези думи, произнесени на български език, отекнаха в навечерието на 24 май, някъде там, в една зала в Лондон.

Поводът... една книга спечели „Букър“. Един български автор спечели „Букър“. Един превод от български спечели „Букър“. И всички ние – българите, спечелихме вяра в бъдещето!

За автора

Георги Господинов е българин! – това е фразата, с която започват повечето репортажи в чуждоезичните медии и която, трябва да признаем, ни носи особена гордост.

Наистина, Георги Господинов е българин, роден е в Ямбол през 1968 г. Завършва е „Българска филология“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и по-късно става доктор по Нова българска литература към Института за литература при БАН.

Между 1998 и 2000 г. е хоноруван преподавател в Нов български университет. Работи и като редактор в „Литературен вестник“, седмичен колумнист във вестник „Дневник“, както и редактор на излизалото в Оксфорд литературно списание „Orient Express“.

Паралелно с професионалния си път, Георги Господинов пише поезия и проза, и то пише завладяващо. Първата му стихосбирка „Лапидариум“ излиза през 1992 г. (и е преведена на чешки през 2009 г.). Първият му роман „Естествен роман“ (1999 г.) е публикуван на 21 различни езика и е най-превежданата българска книга след 1989 г.

Не по-малък успех жъне и вторият му роман, излязъл през 2011 г. – „Физика на тъгата“, който оглави класациите на най-продаваните книги в България и през 2013 стана носител на наградата „Български роман на годината“ на Националния

Георги Господинов и Анжела Родел, след награждането в Лондон на 23.05.2023 г.

дарителски фонд „13 века България“.

„Времеубежище“, третият роман на Господинов, излезе, както самият автор подчертава „в неподходящо време за излизане на една книга“ – точно в разгара на ковид пандемията, през 2020 г. Книгата обаче сякаш дойде точно навреме, веднъж, за да предостави времеубежище за мислите, когато в пространството властваше неизвестността и още веднъж, за да ни направи истински горди, три години по-късно...

За книгата

Георги Господинов знае как да разкаже една история, така че тя да засвири по най-фините струни на читателската душа. Затова съвсем не е изненада, че романът „Времеубежище“ се настанява трайно в съзнанието, кара ни да съпреживяваме, да търсим, да намираме, да се връщаме, да си спомняме... И да не забравяме.

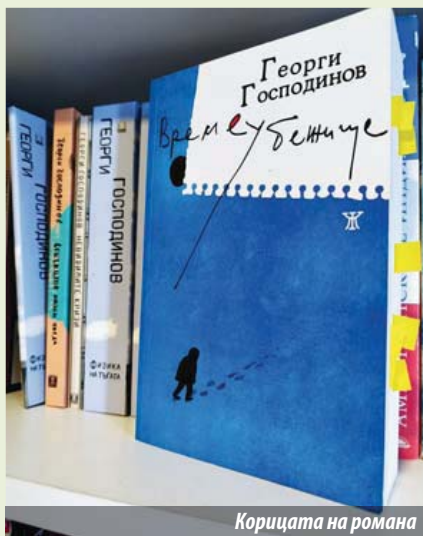
Страниците, събрани между небесносните корици, ни срещат с героя Гаустин, който създава клиника в Швейцария. Но не каква и да е клиника, а такава на миналото, предлагаща експериментално лечение на Алцхаймер. За да „събуди“ спомените на своите пациенти, в клиниката е пресъздадена атмосферата на отминалите десетилетия. Грижовно и до най-малкия детайл. Постепенно терапията започва да намира все по-голяма и по-голяма популярност, в резултат на което към клиниката се насочват и здрави хора, бягащи от съвременния живот и търсещи своето убежище от реалността. Миналото обаче, освен да носи ласкаво спокойствие, може да крие и неподозирани опасности... Спираме до тук, защото иначе рискуваме да развалим насладата от четенето на всички, които още не са се срещнали със света, скрит между кориците на романа. Пък и защото „Времеубежище“ е книга, която не трябва (и не може) да се преразказва, тя просто трябва да се прочете и преживее. Няколко пъти!

Влюбена във всичко, което я обикаля, за Родел не е трудно решението да се премести окончателно в България, където създава семейство с Иван, ражда дъщеря им – Керана и продължава да изпълнява и създава българска музика. Запазва жива и страстта си към българската литература, като я превежда от български на английски. За преводите си печели

„Времеубежище“ се превръща не просто в „Time Shelter“, а и в първия български роман, спечелил престижната награда „Международен Букър“ (International Booker).

В навечерието на най-българския празник – 24 май, романът на Георги Господинов, преведен на английски от Анджела Родел, постигна безпрецедентен успех, след като беше награден с престижната награда. Отличieto им беше връчено във вторник вечерта на церемония в „Скай гардън“, Лондон.

Наградата „Букър“ е една от най-престижните в литературния свят и се връчва от 1969 година. Първоначално се раздава само за романи, написани на английски език, но от 2005 година насам се създава и Международната награда „Букър“, за която могат да се борят автори от цял свят. Наградата е в размер на 50 000 британски лири и се разделя между автора и преводача на книгата-отличник. До този момент отличени автори с „Букър“ са Салман Рушди, Маргарет Атууд, Казуо Ишигуро и Джулиан Барнс.

Корицата на романа

Анджела Родел

За (магията на) превода

Освен невъзможна за преразказване, книгата се оказва и изключително трудна за превеждане. С огромното предизвикателство да я преведе на езика на Шекспир се заема Анджела Родел, чието сърце тупти в ритъма на българската народна песен.

Родел е родена в САЩ през 70-те години на миналия век. С България не я свързва нищо, докато един ден в университета не се влюбва в... българската фолклорна музика.

В средата на 90-те години, пленена от българския фолклор и култура, Анджела пристига за първи път в България, и изненадващо или не – я обиква. С помощта на стипендията „Фултбрайт“ започва да следва български език и фолклор в Софийския университет. Там обиква и литературата ни. А не след дълго и един Иван (Христов).

редица награди, сред които Националната награда за превод за 2016 г. от Американската асоциация на литературните преводачи.

За наградата

Анджела Родел е човекът, под чието майсторско преводаческо перо

За бъдещето

Нека завършим така, както започнахме...

Една книга, един (български) писател, един (наистина добър) преводач, успеха да ни обединят, да ни усмихнат, да ни развълнуват, да предизвикат такъв възторг и гордост, че всички повярвахме (отново) в силата на българското слово. Повярвахме, че дори на един „малък език“, какъвто е българския, могат и се случват чудеса, при това в сегашно време. Чудеса, които се нуждаят от подкрепяща читателска аудитория и изкусен преводачески усет, за да обиколят света. И силно ни се иска да вярваме, че „Времеубежище“ всъщност ни обещава бъдеще, оставайки завинаги на най-горния рафт от библиотеката на душите ни. ♦